

TSEBIŠO KA GA NEPO YA MOLAOKAKANYWAPHETOŠWA WA BOSETŠHABA WA MELLO YA TLHAGA LE DITHOKGWA, WA 2021

1. KETAPELE LE NEPO

- 1.1. Kgoro ya Dithokgwa, Boreahlapi le Tikologo (Kgoro) e rwele maikarabelo a taolo ya Molao wa Bosetšhaba wa Mello ya Tlhaga le Dithokgwa, wa 1998 (Molao wa bo-101 wa 1998) (Molao). Molao wo o tšwetša pele thibelo le phokotšo ya mello ya tlhaga nageng, dithabeng le mafelong a dithokgwa.
- 1.2. Bjalo ka morwalamaikarabelo wa molao wo, kgoro e rwele le maikarabelo a go nolofatša tshepedišo ya phetošo, go netefatša gore Molao wo o dula o arabela le go ba wa maleba ge go etla taolong le thibelong ya mello ya tlhaga.
- 1.3. Le ge molao wo o tsebagaditšwe semmušo ka 1998, diripa tše dingwe tša molao wa bosetšhaba, bjalo ka Taolo ya Tikologo ya Bosetšhaba: Molao wa Mafelo ao a Šireleditšwego, 2003 (Molao wa bo 57 wa 2003), le Taolo ya Tikologo ya Bosetšhaba: Molao wa Diphedi ka go Fapafapana, 2004 (Molao wa bo 10 wa 2004), di tsebagaditšwe semmušo morago ga Molao wo.
- 1.4. Go feta fao, dikaonafatšo tša saense, theknolotši le diphatišišo ka makaleng a maleba di hlotše nyakego ya pušotirišano taolong ya didirišwa tša tlhago.
- 1.5. Ke maikarabelo a kgoro go hlama motheo wa taolo woo o tiilego ka dipholisi le melao, go kaonafatša le go tšwetša pele tikologo ya leruri ya tša temo le dithokgwa. Ka fao, go bohlokwa kudu go netefatša gore fao go hlokegago, diphešo di phethagatšwe go netefatša gore ga go mašoba ao a bulegilego melaong, ao a tla šitišago taolo ya leruri ya dithokgwa le go hlola mathata a mello ya tlhaga tšhireletšong ya dijo.
- 1.6. Mello ya tlhaga le dithokgwa e oketša kgatelelo ya ikonomi, leago le tikologo ka Afrika Borwa. E senya le go gatelela leano la mmušo la tšhireletšo ya dijo ka nageng, gomme e hlola tahlegelo ya mešomo, go phatlalala ga batho, tahlegelo ya bodulo le go timelela ga diphedi ka go fapafapana.
- 1.7. Bahlankedi ba tša dithokgwa ba tikologo le batšeakarolo ba ka ntle ga kgoro bao ba angwago ke molao wo ba kgopetše kgoro gore e gopodišiše go fetša tše dingwe tša dikarolwana, go dira gore molao wo o arabele dinyakwa le ditlhohlo tša mošomo bokaone. Diphešo tše di šišintšwego di theilwe godimo ga maitemogelo ao a hweditšwego phethagatšong le taolong ya Molao ka bahlankedi ba tša dithokgwa gammogo le batšeakarolo ba ka ntle ga kgoro bao ba phethagatšago molao.

2. DINEPO TŠA MOLAOKAKANYWA

Nepokgolo ya Molaokakanywa ke go phethagatša diphešo tša Molao go—

- kaonafatša taolo ya Molao;
- ahlaahla dikaonafatšo tše dingwe tše bohlokwa tša setekgeniki;
- sepelelantšha molao wo le tlhakotaolo ya morago ga Molaotheo wa 1996; le go
- netefatša gore Molao o dula o arabela le go ba maleba ka lekaleng la go lwa le go thibela mello ya tlhaga le dithokgwa.

3. PHETLEKO YA DINEPO TŠA MOLAOKAKANYWA

3.1. Karolwana 1

Karolwana 1 e nyaka go fetša Karolo 1 ya Molao ka go tloša dišupetši go mantšu a, “mello ya tlhaga, dithokgwa le ya thaba”, gomme legatong la ona go tsenywe “mello ya tlhaga”. Ka fao nepo ya Molao ke go thibela le go lwa le mello ya tlhaga Nageng ka bophara.

3.2. Karolwana 2

Karolwana 2 e nyaka go fetša ditlhaloso tše dingwe gomme go tsenywe tše diswa tše di sepelelanago le dikarolwana tša tlaleletšo.

3.3. Karolwana 3

Karolwana 3 e nyaka go fetša karolo 3 ya Molao, yeo e dumelelago go hlangwa ga mekgatlo ya tšhireletšo kgahlanong le mello. Karolwana 3 e tsenya karolo 3(3A). Karolwana ye e dumelela mebasepala le baetapele ba setšo fao naga e kopanetšwego, go nolofatša go hlangwa ga mekgatlo ya tšhireletšo kgahlanong le mello ge Tona ya Dithokgwa, Boreahlapi le Tikologo (Tona) a ka gopola gore mokgatlo wa tšhireletšo kgahlanong le mello o a nyakega.

3.4. Karolwana 4

Karolwana 4 e fetša Karolo 4 ya Molao, yeo e dumelelago go ngwadišwa ga mekgatlo ya tšhireletšo kgahlanong le mello. Karolwana 4 e dumelela dikgwebo tša Mmušo, ditheo tša setšhaba, ditheo tša Mmušo le mebasepala go tsenela mekgatlo yeo e ngwadišitšwego ya tšhireletšo kgahlanong le mello.

3.5. Karolwana 5

Karolwana 5 e nyaka go fetša karolo 10 ya Molao, yeo e dumelelago poledišano mabapi le kelo ya kotsi ya mollo. Karolwana 5 e neela Tona maatla a go bea mabaka a go beela thoko bengnaga ge temošo go ya ka karolo 10(1)(b) ya Molao, yeo e sepedišanago le karolo 10(2) e ntšhitšwe gore ga go motho yoo a swanetšego go tšhuma, go šomiša goba go dira mollo fao go bulegilego e bile go na le moya, tikologong yeo go yona kgonagalo ya kotsi ya mollo e lego godimo.

3.6. Karolwana 6

Karolwana 6 e nyaka go fetša karolo 11 ya Molao, yeo e dumelelago phetišetšo ya maatla le mešomo. Karolwana 6 e dumelela Tona go fetšetša maatla le mešomo go ba Tirelo ya tša Boso ya Afrika Borwa.

3.7. Karolwana 7

Karolwana 7 e fetša karolo 26 ya Molao, yeo e hlalosago phethagatšo ya Kgaolo 8 ya Molao. Karolwana ye e dumelela go akaretšwa ga bahlankedi ba khutšo le baetapele ba setšo go phethagatša Molao wo, ka tlase ga maemo a rileng.

3.8. Karolwana 8

Karolwana 8 e nyaka go tsenya Karolo 32A ka gare ga Molao. Karolo 32A yeo e šišištšwego e akaretša boipelaetšo go ya go Tona kgahlanong le dipheho goba magato ao a tšewago ke bahlankedi goba ditheo tše di filwego maikarabelo, mmogo le tshepedišo yeo e swanetšego go latelwa.

3.9. Karolwana 9 le 10

Karolwana 9 e nyaka go fetša leina la Molao go ya go Molao wa Bosetšhaba wa Mello ya Tlhaga wa 1988. Karolwana 10 e bolela ka leina le go thoma go šoma ga Molao.

4. LENANEO LEO LE FELETŠEGO LA BATŠEAKAROLO KA MOKA BA MMUŠO (WA BOSETŠHABA, WA PROFENSE, LE WA SELEGAE), DIKGWEBO TŠA SETŠHABA LE BA BANGWE BAO GO RERIŠANWEGO LE BONA

- Lekgotlakeletši la Bosetšhaba la tša Dithokgwa;
- Kgoro ya Merero ya Tikologo;
- Kgoro ya Pušotirišano le Merero ya Setšo;

- Kgoro ya Enetši;
- Ditheo tša Pabalelo tša Diprofense;
- SA National Parks le SANBI;
- Eskom;
- Kgoro ya Temo, Dithokgwa le Boreahlapi;
- Kgoro ya Tlhabollo ya Dinagamagae le Peakanyoleswa ya Naga;
- Ngwako wa Bosetšhaba wa Baetapele ba Setšo le ba MaKhoi-San;
- Kgoro ya Diminerale;
- Mokgatlo wa Babjadi bja Dikota wa Afrika Borwa;
- Mekgatlo ya Tšhireletšo go Mello;
- Dikhamphani tša Merero ya Dithokgwa (bjalo ka SAFCOL, Mondi, Sappi);
- Balemi;
- Ditšhaba tša Selegae le setšhaba ka kakaretšo;
- Bahiri go ya ka tlhaloso ya Molao;
- Setsebi go tša Tikologo;
- Mabasepala;
- Dikgoro tša Diprofense;
- Setheo sa Diphoofolo tša Naga le Tikologo sa Afrika Borwa;
- KZN Wildlife;
- Kgoro ya Togamaano le Mmušo wa Selegae;
- Etšensi ya Mmušo wa Selegae ya Afrika Borwa; le
- South African Environmental Observation Network.

5. DITLAMORAGO GO KGORO

Diphetošo tše di tla netefatša gore bengnaga ka moka ba obamela molao gomme lefapha le tla kgona go fokotša ditiragalo tše di amanago le mello ya tlhaga ka bontši mo nageng. Kgoro e tla kgona le go tšwela pele go tšea karolo e kaone bjalo ka molaodi ge magoro a mangwe a mmušo a amega taolong ya molao wo ka dikarolong tša ona tše di fapafapanego.